

Viettokeitaat

Kuva: Mika Pirinen

Karua monimuotoisuutta

Pohjois-Karjalassa maaston kaltevuus suosii viettokeitaiden esiintymistä ja siellä tavataan niistä komeimpia. Viettokeitaat ovat laajoja suokokonaisuuksia eli suoyhdistymiä. Eri puolella Suomea vallitsevat tietynlaiset suoyhdistymätyypit, joiden kehitystä säätelevät pääosin ilmastolliset seikat ja maastonmuodot.

Viettokeidas on eteläiseen Suomeen painottuneiden keidasoiden yksi alatyyppejä. Keidasuolla turve kasvaa paksuutta niin, että kasvillisuus jää soille mineraalimaalta kulkeutuvien vesien tavoittamattomiin ja joutuu siksi tulemaan toimeen sadevedessä ja paikalla sulavassa lumessa sekä itse turpeessa olevien niukkojen ravinteiden turvin. Tämä erottaa keidasuot pohjoiselle Suomelle luonteenomaisista aapasuista, jotka saavat vettä ja ravinteita myös ympäröiviltä mineraalimalta. Pohjois-Karjalassa pohjoinen suoluonto vaihtuu vähitellen eteläiseen, ja aapa- ja keidassoita esiintyy rintarinnan.

Viettokeitailla on tyypillistä pintarakenne, jossa pitkänomaiset mätäskermat ja niiden väliset märät kuljet sijaitsevat poikittain suon viettosuuntaan nähden, hieman kaarevina riveinä. Suon keskiosien keidasrämien kermien kasvillisuutta luonnehtivat ruskorahkasammal, vaivero ja kitukasvuiset männyt. Laajat kuljupinnat ovat upottavaa rahkasammal pintaa tai kasvitonta ruoppaa, myös vesiallikoita voi esiintyä. Suon reunaosissa tiheämpipuustoinen reunaluisu edustaa karua rahkarämettä tai isovarpurämettä. Kangasmaahan rajoittuvalla laidealueella on sen sijaan rehevämpää ja monilajisempaa suokasvillisuutta, koska laide saa vettä ja

ravinteita myös ympäröiviltä mineraalimalta. Sarakasvit, koivu ja kuusi ovat helposti havaittavaa laidekasvillisuuden tunnuslajeja.

Laajat ja märät suot ovat linnustolle tärkeitä. Kurki, metsähänhi ja monet kahlaajat ja vesilinnut ovat esimerkkejä lintulajien monimuotoisuudesta. Metsäkanalinnut, kuten riekko suosivat erityisesti suon reunarämeitä.

Suo voidaan ennallistaa

Viettokeitaat edustavat uhanalaistunutta suoluontoamme. Etelä-Suomessa on jäljellä enää vähän viettokeitaita, jotka ovat rakenteeltaan täysin ehjiä ja vesitaloudeltaan luonnontilaisia. Usein viljavat laitteet on jo aikaa sitten raivattu pelloksi tai ojitettu metsänkasvatusta varten. Ojituksia ulottuu myös reunaluisuudelle, usein suon keskiosiin. Puustoisia reunoja on lannoitettu ja hakattu. Paksuturpeisista keidasoista on myös otettu turvetta, aluksi pienimuotoisesti kotitarpeeksi, sittemmin laajoilta alueilta koneellisesti.

Parhaiten säilyneet viettokeitaat löytyä suojelualueilta. Suojelualueilla niitä on myös ennallistettu tukkimalla ojia ja poistamalla ojituksen jälkeen syntyneitä puustoa. Ennallistamisen tavoitteena on palauttaa suon rakenne ja vesitalous ajan kuluessa mahdollisimman luonnontilaisen kaltaiseksi. Myös suojelualueiden ulkopuolella maankäyttöä suunniteltaessa jäljellä olevat viettokeitaat on syytä turvata ja ennallistamistoiminnan soisi laajentuvan myös suojelualueiden ulkopuolelle.